

Zápis z jednání Pracovní skupiny pro sběr dat a kontrolu realizace programu BfHI 2018 (dále také jen „PS“) ze dne 7. listopadu 2024

Místo a čas konání: platforma Zoom, 10:00-12:00

Přítomné členky a členové:

Příjmení a jméno členky	Instituce	Střet zájmů
Hradecká Lucie (<i>předsedkyně</i>)	Odbor rovnosti žen a mužů, Úřad vlády ČR	NE
Jirásková Vlasta	Laktační poradkyně, nezávislá odbornice	NE
Jírová Jitka	ÚZIS	NE
Lemrová Adéla	SZÚ	NE
Majerčíková Aneta	Ministerstvo zdravotnictví (NAM)	NE
Pavlíková Markéta	Biostatistička, nezávislá odbornice	NE
Poloková Andrea	Mamila, o. z.	NE

Omluvené členky a členové:

Příjmení a jméno členky	Instituce	Střet zájmů
Kredbová Andrea	SpoKojení, z. s.	NE

Za sekretariát Komise pro výživu kojenců a malých dětí: J. Kolmanová (*tajemnice*)

Program jednání Pracovní skupiny pro sběr dat a kontrolu realizace programu BfHI 2018 ze dne 7. listopadu 2024	
1. Úvod	předsedkyně PS
2. Signální výkon ke sběru dat o výživě po propuštění z porodnice	J. Jírová, M. Pavlíková
3. Data o výživě z porodnic – komparace posledních let	A. Majerčíková
4. Data - spotřeba UM	A. Poloková
5. Různé	členky PS

1. Úvod

V úvodu předsedkyně PS L. Hradecká přivítala přítomné na třetím jednání PS a požádala o souhlas s nahráváním jednání za účelem vytvoření zápisu z jednání. Dále představila program jednání, který byl členkami schválen.

2. Signální výkon ke sběru dat o výživě po propuštění z porodnice

Předsedkyně PS předala slovo J. Jírové, ta sdělila, že příprava signálních výkonů je to procesu, v prosinci bude projednáván Pracovní skupinou k seznamu zdravotních výkonů s bodovými hodnotami (termín zatím není). V úterý 5. listopadu 2024 proběhlo projednávání v rámci ÚZIS, až bude zápis z velké rady, paní Jírová jej zašle. M. Pavlíková do příštího týdne zašle návrh doplnění signálních výkonů za PS.

3. Data o výživě z porodnic – komparace posledních let

A. Majerčíková prezentovala srovnání vybraných porodnic na základě procent plně kojených dětí za roky 2019-2023. Zatím nejsou k dispozici data za rok 2022, požádala J. Jírovou o jejich doplnění, žádost zašle i písemně. Data z nejlépe porodnic tedy byly porovnány za roky 2019 (kdy se sbíralo plné kojení), 2020 (změna metodologie - začalo se sbírat výlučné kojení, tj. včetně všech dokrmů v průběhu pobytu; vliv na výsledky mohla mít i epidemie covid-19), 2021 (výlučné kojení) a 2023 (opět změna metodologie - zůstal termín výlučné kojení, ale reálně se sbírá plné kojení). Je stále znatelný trend poklesu plného kojení. Zároveň se ukazuje, že některé nemocnice zřejmě nezaznamenaly změnu metodologie (srov. např. FN Motol v roce 2019 a 2020). Naopak výsledky jiných nemocnic vypadají, že se na změnu metodologie adaptovaly dobře. Doporučuje výsledky srovnat s včasným příložením k prsu, ev. indikátorem bonding, byť ten je s ohledem k jeho definici nepřesný.

Následně A. Majerčíková prezentovala návrh dopisu nemocnicím pro ověření dat a zjištění příčin případných nesrovnalostí. J. Jírová informovala o aktuální situaci stran hrozby rušení porodnic s počty porodů do 600/rok (Slaný, Jilemnice, Benešov, Prachatice, Kladno). Některé nemocnice začaly zpochybňovat data vykázaná ÚZIS, v lednu bude ÚZIS provádět šetření mezi nemocnicemi. M. Pavlíková navrhla formulaci dopisu tak, aby bylo zjevné, že data dodaly porodnice a dále vysvětlení terminologie (plné vs. výlučné kojení), která je mnohdy matoucí i pro odborníky a odbornice. A. Majerčíková navrhla doplnit, že pokud se nemocnice neozvou, má se za to, že data potvrdily. A. Lemrová naopak navrhla, aby porodnice vždy odpověděly, i v případě prostého potvrzení dat, i pro odlišení, které porodnice má tajemnice dále oslovovat telefonicky. S dalšími návrhy stran úprav dopisu se připojily i V. Jirásková a A. Poloková. Po diskuzi Pracovní skupina jednomyslně odsouhlasila koncept dopisu, který sekretariát dopracuje a odešle. L. Hradecká požádala, aby dopis odešel co nejdříve.

4. Data z některých porodnic o spotřeba komerční umělé výživy v průběhu pobytu novorozence

A. Poloková prezentovala tabulku spotřeby komerční umělé výživy. Data byla získána dotazníkem rozeslaným nemocnicím v rámci přípravy strategie k BfHI v roce 2023. Jde zároveň o kontrolu dat, která z nemocnic o výživě dětí získáváme z ÚZIS. Data o spotřebě komerční umělé výživy poskytly nemocnice za léta 2019-2021. Zároveň celková spotřeba komerční umělé výživy byla přepočtena na počet dětí narozených v nemocnici, což je umělý konstrukt, neboť ne všechny děti v nemocnici byly dokrmované. Tato průměrná hodnota ukazuje, kolik ml vychází na jedno dítě. Děti v prvních 2,5 dnech v nemocnici pijí velice malé množství - 5-10 ml mléka. Tedy pokud průměr vychází např. 790

ml, pak jde o obrovské množství spotřeby umělého mléka. Mezi nemocnicemi jsou velké rozdíly. Při porovnání vývoje v letech je u nemocnic patrné spíše zhoršení. Celorepublikový průměr vychází 220 ml/dítě za pobyt v nemocnici. Uvedený je také přepočítaný počet na dokrmované děti, který pak A. Poloková doporučuje srovnat s podílem dokrmovaných dětí z dat ÚZIS (např. Ústav péče o matku a dítě v roce 2021 vykázal 13 % dokrmovaných dětí, ale spotřeba na každé dokrmované dítě 1 919 ml), je tedy otázkou, jestli dokrmovaných dětí nebylo více. Nové Město na Moravě nedodalo data, proto je v tabulce uvedena nulová spotřeba. M. Pavlíková uvedla, že z dat se dá vyčíst, že v každé nemocnici je jiná praxe přípravy komerční umělé výživy. Už v minulosti upozorňovala A. Majerčíková, že dle informací z některých nemocnic se připravuje větší množství, které při neupotřebení vylejí. Nicméně je zajímavé podívat se na každé jednotlivé zařízení, jak se spotřeba v průběhu let vyvíjí. Mezi sebou by je však M. Pavlíková neporovnávala. J. Jírová s tímto vyslovila souhlas. Pokud nelze data očistit od vylévání mléka, pak lze sledovat jen trendy v jednotlivých nemocnicích.

A. Poloková upřesnila, že všechna suchá výživa byla přepočtena dle doporučení výrobců k přípravě dané umělé výživy na ml. To, jak následně nemocnice zachází s připraveným mlékem, je určitě limitem. A. Majerčíková upozornila na další limit, že data jsou z množství komerční umělé výživy, které si nemocnice samy objednávají, což ale není jediný způsob, jakým se komerční umělá výživa do nemocnice dostává. M. Pavlíková dále doplnila, že větší nemocnice mohou mít děti déle hospitalizované. J. Jírová nabídla rozšíření dat stran délky hospitalizace dětí. Také upozornila na ÚZISem zveřejněná data k hospitalizaci dětí a kojení, intervaly délky hospitalizace jsou hrubé, je možné je upravit. A. Poloková upozornila na srovnání např. s FN Brno, která naopak vykazuje nízkou spotřebu. A. Majerčíková upozornila, že data se sbírala pouze na novorozeneckých odděleních, a to ke spotřebě umělé výživy 0 a 1. Bylo by možné dále analyzovat pouze konkrétní typ výživy. Souhlasí s tím, že tento indikátor je velmi hrubý, nicméně i tak doplňuje dosavadní obrázek daný daty z ÚZIS. Poděkovala A. Polokové za zpracování dat.

Následně proběhla diskuze, jak s daty dále naložit. Pracovní skupina by do budoucna chtěla nakládání s umělou výživou dále sledovat. A. Poloková doporučila sledovat kolik dokrmů a v jakém množství dítě dostalo v průběhu pobytu v nemocnici. M. Pavlíková upozornila, že to je pro nemocnice administrativně velmi složité, musí procházet karty jednotlivých dětí. Do budoucna by bylo dobré se zamyslet, jak data sbírat, aby lépe odpovídala realitě a bylo možné je porovnávat. L. Hradecká diskusi uzavřela s tím, že je to podnět pro další anketní sběr a další spolupráci s nemocnicemi.

6. Různé

A. Majerčíková se zeptala J. Jírové na dostupnost dat na NZIP ke Světovému týdnu kojení, J. Jírová informovala, že stránka je přesunuta na tuto adresu: <https://www.nzip.cz/kategorie/309-narodni-registr-reprodukcnihozdravi-interaktivni-vizualizace>

L. Hradecká informovala, že by ráda doporučila u zdravotního výkonu Edukace laktace změnu tak, aby jej mohly vykazovat i porodní asistentky. Pokládá to za další krok, jak podpořit ženy po propuštění z nemocnice, jde o veřejný zájem. Má v plánu toto vznést na příští Komisi. M. Pavlíková tento návrh uvítala, J. Jirásková se doptávala na princip hrazení zdravotních výkonů zdravotními pojišťovnami. J. Jírová upozornila na možné ohrožení fondu prevence pro nezdravotníky. A. Majerčíková uvedla, že si umí představit, že na půdě Komise vznikne doporučení k Edukaci laktace. Kromě rozšíření výkonu i na porodní asistentky by navrhovala i změnu názvu z "Edukace laktace". M. Pavlíková se zeptala, jak hodně je tento kód využíván. J. Jírová operativně zjistila počet vykázaných výkonů 34007 Edukace laktace:

ROK	Praktické lékařství pro děti a dorost	Dětské lékařství	Neonatologie	Celkem
2021	222	488	1	711
2022	1 399	691	21	2 111
2023	3 387	784	853	5 024
1Q-3Q 2024	1 747	364	675	2 786

Zdroj: NR HZC

A. Lemrová vyjádřila souhlas, upozornila na důležitost role porodní asistentky a v této souvislosti upozornila na iniciativu “Chci svoji porodní asistentku”: Otevřený dopis – Chci svoji porodní asistentku.

L. Hradecká dále informovala o dokončení návrhu analytické a úkolové části Strategie rozvoje respektující péče o matku a dítě v těhotenství, při porodu a v šestinedělí a započetí konzultační fáze (blíže viz <https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/pracovni-skupina-k-porodnictvi-jednala-o-navrhu-strategie-rozvoje-pecce-o-matku-a-dite-a-nalezu-ustavniho-soudu-k-domacim-porodum-216188/>).

L. Hradecká ukončila jednání PS.

Shrnutí úkolů pro sekretariát, členky Pracovní skupiny:

1. Dokončení a rozeslání dopisu nemocnicím

Zodpovídá: sekretariát Komise

Termín: co nejdříve

2. Dodat zápis z posledního jednání pracovní skupiny stran signálních výkonů

Zodpovídá: J. Jírová

Termín: jakmile bude k dispozici

3. Dožádání dat z ÚZIS

Zodpovídá: sekretariát Komise

Termín: co nejdříve

Přílohy zápisu:

Srovnání nemocnice k bodu 3

Spotřeba komerční umělé výživy (3 soubory) k bodu 4

V Praze dne 6. ledna 2025

Zapsala: Josefa Kolmanová, tajemnice Komise pro výživu kojenců a malých dětí